

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ

ኦዲት ሪፖርት

**መጋቢት/2016
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ እና የካፒታል በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አህዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ☛ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተሰብሰበ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት በኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasise Matters)

1.1 የፌዴራል መንግስት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል ሁለት የመንግስት ሠራተኞች ደመወዝ አከፋፈል ላይ የደመወዝ ክፍያ ከመፈጸሙ ወይም ወጪ ከመደረጉ በፊት ሊወሰዱ ከሚገባቸው ጥንቃቄዎች በአንቀፅ 10 ተራ ቁጥር 5 ላይ በጡረታ፤ በሞትና በሌሎች ምክንያት ከሥራ የተለዩ ሠራተኞች ከደመወዝ መክፈያ ስም ዝርዝር መውጣታቸውንና እንዲሁም የመንግስት ሠራተኞች ደመወዝ ክፍያ አፈፃፀም አንቀፅ 11 ተራ.ቁጥር 1 በፊደል ሀ ላይ የመስሪያ ቤቱ የስራ ክፍሎች የክፍሉ ሠራተኞች በስራ ላይ መሆናቸውን ያረጋግጣሉ፡፡ ይላል፡- ይህንንም መረጃ ወር በገባ በ20ኛው ቀን የፋይናንስ ተግባርን ለሚያከናውነው የስራ ክፍል ያሳውቃል ፡፡ በግልባጩም የአስተዳደር ተግባርን ለሚያከናውነው የስራ ክፍል ማሳወቅ እንዳለባቸው ያዛል፡፡ መመሪያው ተግባራዊ ስለመሆኑ ለማረጋገጥ ናሙና ተወስዶ ኦዲት ሲደረግ፡- በተለያዩ ምክንያት ሥራ ለለቀቁ ሁለት ሠራተኞች በሥራ ገበታቸው ላይ ላልተገኙበት ቀናት በድምሩ ብር 25,008.76 አላግባብ ደመወዝ የተከፈለ መሆኑ፤

1.2 ኢንስቲትዩቱ በቀን 27/03/2015 በደብዳቤ ቁጥር ኢ.ሕ.ጤ.አ.2.9/899 እና በቀን 17/06/2015 በደብዳቤ ቁጥር ኢ.ሕ.ጤ.አ.2.9/969 450 ጫማ እንዲቀርብለት የጠየቀ ሲሆን በተጠየቀበት ወቅት በነበረው ዋጋ በብር 602.00 መቅረብ ሲገባው በቀን 17/8/2015 በቫውቸር ቁጥር 9517 አላግባብ የዋጋ ማስተካከያ በተደረገበት ዋጋ በብር 847.00 በመገዛቱ ልዩነት በአንድ ጫማ ብር 245.00 በድምሩ ብር 110,250.00 መ/ቤቱ አለአግባብ የከፈለ መሆኑ፤

1.3 በፋይናንስ መመሪያው መሠረት በግዥና በዕርዳታ ለሚገቡ ዕቃዎች የሚከፈለው የቀረጥ ሂሳብ ለሂሳብ አሰራር እንዲያመች ጥሬ ገንዘብ ነክ ባልሆነ ምዝገባ የሚከናወን መሆኑን እንዲሁም በፌዴራል መንግሥት ክፍያ

መመሪያ ቁጥር 4/2003 አንቀጽ 9(3) መሰረት ዕቃዎች በንብረት ገቢ ደረሰኝ ገቢ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በናሙና ኦዲት ሲደረግ ኢንስቲትዩቱ በድምሩ ብር 730,018.92 የቀረጥ ሂሳብ ምዝገባ የተከናወነ ቢሆንም ዕቃዎች ገቢ ለመሆናቸው የንብረት ገቢ ደረሰኝ እንዲያያዝ (እንዲቀርብ) ያልተደረገ መሆኑ፤

1.4 ለኢትዮጵያ መድን ድርጅት የኢንሹራንስ ውል ዕድሳት በአካል ለሌለ ተሸከርካሪ ብር 87,307.20 ተከፍሎ መገኘቱ፤

1.5 የወጪ ሂሳቦች የሚመዘገቡት የቀድሞው የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ግንቦት 1999 ዓ.ም ባወጣው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሠረት መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና ኦዲት ሲደረግ በተለያዩ የሂሳብ አርእስቶች በድምሩ ብር 374,400.00 ያለ ሂሳብ መደባቸው የተመዘገቡ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

2. ህጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

2.1 ዶ/ር ሙሴ ታደሰ ከሀምሌ 13 ቀን 2010 ዓ.ም እስከ ከሀምሌ 13 ቀን 2014ዓ.ም ለተከታታይ አራት ዓመት በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ሲማሩ ቆይተው ትምህርቱን ካጠናቀቁ በኋላ ለ8 ዓመት ማገልገል ሲገባቸው ሥራቸውን በመልቀቃቸው ውል በገቡት መሰረት ኢንስቲትዩቱ ያወጣውን የደመወዝና ሌሎች ወጪዎች ጨምሮ ብር 425,856.00 ግለሰቡ ወይም ዋስ የሆኑት 1ኛ ዋስ ወ/ት ሉና ሀብታሙ 2ተኛ ዋስ አቶ አብዱልሀፊዝ አህመድ እንዲከፍሉ ያልተደረገ መሆኑ፤

2.2 በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመንግሥት የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ

እንዳለበት ያሳል። ሆኖም ኢኒስቲትዩቱ በደንቡና በመመሪያው መሰረት የፈጸመ መሆኑ ሲጣራ በድምሩ ብር 4,335,970.42 ወቅቱን ጠብቆ ያልተሰበሰበ ውዝፍ ተሰብሳቢ ሂሳብ የሚታይ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

3. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

3.1 የንብረት አያያዝን በተመለከተ

መመሪያው በሚያዘው መሰረት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች ተሰብስበው ስልጣን በተሰጠው በመንግስት አካል መወገዳቸውን እንዲሁም ለንብረቶች ተገቢው ጥገናና እንክብካቤ መደረጉን ለማጣራት ኦዲት ሲደረግ ፤-

በኢንስቲትዩቱ፡-

- አገልግሎት መስጠት የሚችሉ ነገር ግን ሥራ ላይ ያልዋሉ 3 የማቀዝቀዣ ማሽን ክፍል ውስጥ ያለአገልግሎት የተቀመጡ መሆኑ፤
- አገልግሎት ሲሰጡ የነበሩ ለምርምር ስራ የሚያገለግሉ ብዛት 7 (ቁጥር -80 ከዜሮ በታች የሆኑ) ፍሪዝ (ፍሪጅ) ሳይጠገኑ ከ1 አመት በላይ የሆናቸው መሆኑ፤
- 39 ንብረቶች የተለያዩ መጠን ያላቸው አላቂ እና ቋሚ እቃ ሳይወገዱ በንብረት ክፍል ውስጥ የተቀመጡ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

3.2 በውጭ ሀገር የትምህርት ዕድል ተሰቷቸው የውል ሰነድ የሌላቸው ሰራተኞች በተመለከተ፤

- ለኢንስቲትዩቱ ሰራተኛ ለሆኑ፡- 1.ዶ/ር አብርሃም ሀይሌ፡- ጀርመን ሀገር፤ 2. ፍሬሕይወት አበራ፡- 3.ተስፋዬ ሀይሌ፡- 4.አንድነት አበራ እና 5.ክፍሌ ሀብቱ፡- ኔዘርላንድ ሀገር የትምህርት ዕድል ከተሰጣቸው ሰራተኞች ጋር የተደረገ የዋስትና ውል በግል ማህደር አለመኖሩን እንዲሁም
- ስለሞን እሸቱና ደሳለኝ ኩቹ ከሰው ሃብት አስተዳደር የተሰጠን ዝርዝር መረጃ በውጭ ሀገር እንደሚማሩ ሲሆን በግል ማህደራቸው ላይ በሀገር ውስጥ እንደሚማሩ ውል የገቡ ሲሆን በተጨማሪም ውል የገቡበት

➤ የትምህርት ዘመኑ ከተሰጠን መረጃ ጋር የተለያየ መሆኑ በአዲት ወቅት ታውቋል፡፡

3.3 ባለፉት በጀት ዓመታት የአዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው የአዲት አስተያየት መሰረት በኢንስቲትዩቱ እርምጃ ያልተወሰደባቸው፡-

- በድምሩ ብር 34,389,547.27 በኢትዮጵያ መድሀኒት አቅራቢ ኤጀንሲ በኩል የተለያዩ መድሃኒቶች ያሰራጨበት ክፍያ የተላከው መድሃኒት ለተላከለት አካል ለመድረሱ የገቢ ደረሰኝ ሞ19 (Enter goods receive voucher) ሳይቀርብ በወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤
- ብር 217,358.40 የሆነ 10 ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች በንብረት ገቢ ደረሰኝ ገቢ ሳይደረጉ ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፤
- ከሥራ የለቀቁና በጡረታ የተገለሉ 10 ሰራተኞች በሥራ ላይ በነበሩበት ወቅት ይገለገሉበት የነበረውን ቋሚ ዕቃ ሳያስረክቡ የለቀቁ መሆኑ፡

ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት

መጋቢት/ 2016